

FINANSTILSYNETTHE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAYVerdipapirfondenes Forening (VFF)
Hansteens gate 2
0253 OSLO**Vår referanse**
24/5496
Deres referanse

19.08.2025

Vedrørende avvikling av kundeforhold

Det vises til brev 25. april 2024, der det stilles enkelte spørsmål om hva avvikling av kundeforhold etter hvitvaskingsregelverket vil innebære for et forvaltningsselskap, spesielt i situasjoner hvor årsaken til at kundeforholdet avvikles er at kunden ikke responderer på forvaltningsselskapets henvendelser.

Finanstilsynet oppfatter at spørsmålet er om tvangsinnløsning av kundens andeler alltid er nødvendig for at kundeforholdet i et forvaltningsselskap skal anses avviklet etter hvitvaskingsregelverket. VFF viser til tilfeller hvor det av ulike årsaker ikke vil være mulig å komme i kontakt med kunden, slik at utbetaling av tilgodehavende heller ikke er mulig, og hvor tvangsinnløsning av andelene ikke fremstår som et egnet tiltak. Det skisseres også to alternative løsninger for slike situasjoner, hvor det stilles spørsmål ved om kundeforholdet i disse tilfellene kan anses avviklet, slik at kravet til løpende oppfølging bortfaller.

Hvitvaskingsloven § 24 stiller krav til løpende oppfølging av kundeforhold. Kundetiltak skal jevnlig gjennomføres som ledd i den løpende oppfølgingen, og uansett når det er tvil om tidligere innhentede opplysninger er korrekte eller tilstrekkelige, jf. § 24 annet ledd. Dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres, skal kundeforholdet avvikles, jf. § 24 fjerde ledd. Videre angir hvitvaskingsforskriften § 4-14 første ledd at kundemidler som hovedregel skal tilbakeføres til kunden ved avvikling av kundeforhold, i samsvar med alminnelige avtalerettslige regler.

Finanstilsynet er enig i at VFFs anførsler om at utgangspunktet for avvikling av kundeforhold i et forvaltningsselskap som forvalter verdipapirfond normalt vil bety innløsning av andelene, med utbetaling til andelseier. Finanstilsynet ser det som naturlig at dette reguleres i forretningsvilkårene. Videre er Finanstilsynet enig i at plikten til løpende oppfølging av kundeforhold først opphører når kundeforholdet er avviklet.

Når det gjelder de to alternative løsningene som skisseres, anser Finanstilsynet disse som hensiktsmessige i tilfeller hvor det, basert på en konkret vurdering i det enkelte tilfellet, ikke er mulig å avvikle kundeforholdet ved innløsning av andeler og utbetaling til andelseier. Finanstilsynet anser imidlertid alternativet med sperring og innløsning å falle inn under hvitvaskingsforskriftens bestemmelse om delvis avvikling etter § 4-13.

Etter hvitvaskingsforskriften § 4-13 første ledd kan rapporteringspliktige gjennomføre en delvis avvikling av kundeforholdet, ved å begrense eller sperre konkrete produkter og tjenester relatert til de kundetiltak som ikke lar seg gjennomføre. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket forut for, eller i forbindelse med sperring, har varslet kunden om avvikling av kundeforholdet dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres. Når kundemidler sperres, anses ikke kundeforholdet å opphøre, og plikten til å gjennomføre løpende oppfølging etter hvitvaskingsloven § 24 gjelder.

Dersom kundetiltak som del av løpende oppfølging, etter gjentatte forsøk og over tid, ikke lar seg gjennomføre, er det anledning til å formelt avslutte kundeforholdet og overføre utestående til en interimskonto eller lignende. Det vises til punkt 5.4.2 i rundskriv 4/2022. I slike tilfeller, hvor utestående er flyttet til en interimskonto eller lignende, anses kundeforholdet som avsluttet, og plikten til å gjennomføre løpende oppfølging opphører.

Hva gjelder alternativet om deponering legger Finanstilsynet til grunn at kundeforholdet må anses avvirket i hvitvaskingslovens forstand ved en full deponering av kundens midler i Norges Bank. I slik situasjon må andelseier henvende seg til Norges Bank for å få startet en prosess med å få tilbakeført midlene.

Finanstilsynet understreker avslutningsvis at nevnte løsninger for å avvikle kundeforhold krever at den rapporteringspliktige har fattet rimelige tiltak, og av en utstrekning, som tilsier at hovedregelen om tilbakeføring etter hvitvaskingsloven § 4-14 kan fravikes.

For Finanstilsynet

Britt Hjellegjerde
seksjonsleder

Elisabeth Auren
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk.